

INTERNT NOTAT

Bemærkninger til Ekspertudvalgets anbefalinger til regeringen: Bedre veje til en ungdomsuddannelse

Indledning

Udspillet fra ekspertgruppen om bedre veje til en ungdomsuddannelse, februar 2017, er efter Glad Fondens vurdering rigtig godt og peger ind i nogle af de tanker, der ligger bag Glad Fondens gennemførte og satspuljestøttede "Forsøg med kompetencegivende uddannelse på særlige vilkår" (link: [Glad Flex Uddannelse](#)) Både den virksomheds- og praktikrettede dimension af erhvervslinjen, ideen om at lave en erhvervsbro, som en del af Forberedende Uddannelse, og behovet for at kigge på den kommunale praksis og visitation.

På trods af disse helt nødvendige initiativer, der ligger i anbefalingerne, vil der fortsat være en væsentlig andel af unge, der efter afsluttet STU vil mangle mulighed for en kvalificerende uddannelsesindsats – hvilket ekspertgruppen også peger på.

Vi ser særligt fem udfordringer, som vedrører:

1. Størstedelen af målgruppen for STU er ikke omfattet af anbefalingerne
2. Efter eventuel implementering af anbefalingerne vil der fortsat mangle muligheder for målgruppen efter STU
3. Der er krav til almene kompetencer, som målgruppen vil have svært ved at imødekomme, ligesom rammerne ikke tilgodeser målgruppen
4. Der er væsentlige barrierer i overgangen fra uddannelse til beskæftigelse, som anbefalingerne ikke omfatter
5. Der er tilbud på det forberedende område, som ikke er koordineret, og som skal afdækkes

Det er vores vurdering, at erfaringerne med Glad Flexuddannelse, bidrager med løsninger og viden på disse områder.

Uddybning

1. Målgruppen for STU er **ikke umiddelbart omfattet** af den ny Forberedende Uddannelse, bortset fra en ikke nærmere angivet del, som vurderes at tilhøre den stærkere del af målgruppen for STU

"Ekspertgruppen vurderer, at for dele af målgruppen (red. for STU) vil det ikke være realistisk at gennemføre og opfylde de mål, som ekspertgruppen anbefaler for Forberedende Uddannelse." (side 206).

"Ekspertgruppen vurderer samtidig, som også resultaterne af analysen af gråzoneproblematikken, at nogle elever, der i dag gennemfører en STU,

potentielt vil kunne rummes og have udbytte af at indgå i ordinære sammenhænge og deltage i Forberedende Uddannelse.

Ekspertgruppen anbefaler for den stærke del af STU-målgruppen, hvor både kommunen og institutionen for Forberedende Uddannelse vurderer, at den Forberedende Uddannelse er et egnet tilbud, at disse elever får mulighed for at følge udvalgte moduler på samme vilkår som øvrige elever.” (side 207).

Det forventes dog at være en relativ lille del af målgruppen for STU. Jævnfør baggrundsstatistik for ekspertgruppens anbefalinger, side 213, som viser, at 76 pct. af målgruppen på STU kommer fra specialtilbud, inden de starter i STU. Størstedelen af målgruppen for STU må derfor forventes at have så tunge udfordringer, at de ikke kan indgå på ordinære, eller andre typer af forberedende uddannelser.

2. STU betragtes af ekspertgruppen som en ungdomsuddannelse, som skal fortsætte – men **der mangler (fortsat) muligheder efter STU**

Ekspertgruppen anbefaler en reduktion af kompleksiteten og styrkelse af sammenhængen og kvaliteten af indsatserne på det forberedende område ved at samordne regler og tilbud til målgruppen gennem etablering af en ny Forberedende Uddannelse, som integrerer og erstatter en række af de nuværende forberedende tilbud, og som reguleres i en ny rammelov (side 110).

”Udgangspunktet for den Forberedende Uddannelse er, at de eksisterende tilbud for unge under hhv. 25 år og 30 år – produktionsskole, egu, KUU, FVU, avu og OBU – integreres i det nye tilbud. Det betyder, at disse uddannelsesstilbud til den omfattede målgruppe nedlægges, og der slås i princippet en streg over alle eksisterende retskilder for tilbuddene.” (side 111)

Der er dog efter indførelsen fortsat ikke andre muligheder for målgruppen efter STU.

”... Ekspertgruppen peger dog på, at der er begrænsede muligheder for denne del af målgruppe efter den treårige STU.” (side 206)

3. Kravene til **almene kompetencer og rammer** for Forberedende Uddannelse udelukker størstedelen af målgruppen for STU

Den gruppe af unge, der gennemgik Glad Flexuddannelse, vil ikke kunne imødekomme de krav, der ligger i ekspertgruppens anbefalinger om Forberedende Uddannelse. Særligt vil krav om progression i de almene fag være vanskeligt.

”Alle, der optages i den Forberedende Uddannelse, skal uanset bagage og udfordringer opnå grundlæggende kompetencer i dansk og matematik. Dette følger af, at grundlæggende kompetencer i dansk og matematik er en forudsætning for at blive optaget på en ungdomsuddannelse og for i almindelighed at kunne begå sig og deltage i samfundslivet i øvrigt. Undervisningen i matematik og dansk kan i forskellig grad have en praktisk tilgang, men skal i sit udgangspunkt tilbyde et alternativ til meget

"skolebaserede" undervisningsformer, som mange i målgruppen ikke har gode erfaringer med." (side 190)

Det fremgår således også af formålet side 196 (øverst): *"Praksisorienteret undervisning i dansk og matematik, som kvalificerer til gennemførelse af optagelsesprøven til en erhvervsuddannelse."*

Ovennævnte underbygges af tallene i rapporten. Side 214 fremgår det således, at 77 pct. af de, der går på STU, ingen karakterer har i læsning fra Folkeskolens afgangsprøve, 5 pct. har under 2. De 17 pct., der har henholdsvis 2 og/eller over 4, matcher de 16 pct. der modtager et STU tilbud med baggrund i almene tilbud.

Såfremt vores målgruppe på trods af ovenstående indsluses i en af de tre linjer i den forberedende uddannelse, vil de på lige fod med alle andre i målgruppen for den forberedende uddannelse - altså unge fra EGU, KUU, AVU - blive indskrevet på et afsøgningsforløb og derefter basisforløb, som med stor sandsynlighed vil medføre en frasortering i forhold til særligt de boglige dimensioner. Hvis den unge derefter alligevel skulle komme igennem nåleøjet til den forberedende uddannelse, er det eneste sted vi kan se, at de ville kunne begå sig, være i erhvervslinjen.

Ser man på betingelserne og indholdet i erhvervslinjen, er der flere ting der springer i øjnene i forhold til vores målgruppe.

Særligt er det kvalificeringen til optagskravet til erhvervsuddannelserne, hvor vi ser en alvorlig udfordring for de unge, som er målgruppe for projektet.

Det andet væsentlige er, at på trods af, at ekspertgruppen i beskrivelsen af erhvervslinjen påpeger, at linjen skal indrettes sådan, at eleven får et tilhørsforhold til et hold, så nævner rapporten kun særlige klubber uden for den daglige undervisning. Bl.a. inspireret af EGU klubber (altså fælles aktiviteter for EGU elever). I en fodnote på side 195 bemærke da også: *"... men svagheden (red. ved EGU) er, at nogle elever mangler et fællesskab med andre unge på uddannelsen."*

Vi vurderer ikke umiddelbart, at det imødekommer erfaringerne fra Glad Flex Uddannelsen, som også er helt centrale i forhold til en stor andel af de unge der gennemfører en STU; nemlig at der er tale om holdundervisning *ude på virksomheden*.

Begge forhold; altså kravet om dansk og matematik og den tilsyneladende EGU-lignende erhvervslinjes tilkobling til virksomheder via praktik, er med til at udelukke målgruppen for STU og understreger relevansen af at etablere et selvstændigt uddannelsesstilbud – en flexuddannelse.

4. En væsentlig barriere ligger i **overgangen mellem uddannelse og beskæftigelse**

Målgruppen for Glad Flexuddannelse

Ekspertudvalgets anbefalinger om én indgang i kommunen for de unge og etablering af en erhvervsbro, vil formentlig gøre det lettere for målgruppen

at navigere i systemet. *"Erhvervsbroen skal have ansvaret for de beskæftigelsesrettede aktiviteter for målgruppen og skal sikre en entydig virksomhedskontakt med koordinering af praktik og virksomhedsmentorer samt sikre, at de unge, der har behov derfor, får mulighed for at anvende beskæftigelse som en vej til uddannelse og selvforsørgelse. Endvidere skal den varetage eller understøtte virksomhedskontakten i forbindelse med praktik, virksomhedsmentorer og ansættelse i virksomheder."* (side 83).

Imidlertid indgår der ikke bud på løsninger på de udfordringer for gruppen, der vedrører overgangen mellem uddannelse og beskæftigelse. Dels de, der knytter sig til de manglende jobmuligheder, dels den nuværende praksis, hvor de unge ofte ender i lange afklaringsforløb med risiko for at miste kompetencer og motivation mv.

Vi er enige med ekspertgruppens anbefalinger i, at virksomhederne skal stå til rådighed i forhold til at bidrage til at løfte de sociale udfordringer, og vi ved, fra andre forsøgsprojekter, at virksomhederne er villige til at tage ansvar. Men det er ikke tilstrækkeligt for vores målgruppe. Adgangen til virksomhederne er en barriere, men ikke den største. Snarere er det den lange tid efter uddannelsens afslutning og den træghed, der ligger i afklaringsystemet i kommunerne.

Ekspertgruppen anerkender indledningsvist, at der ikke er kigget på: *"...de utallige initiativer og uddannelses tiltag, der foregår kommunalt i medfør af beskæftigelseslovgivningen endside på dette meget betydningsfulde og fyldige lovgivningsområde i sig selv. Og der har heller ikke været tid eller ressourcer til det. Således antydet er det et helt oplagt område at underkaste en sammenhængende analyse og undersøgelse, hvis der fremover skal tænkes helhedsløsninger og sammenhæng."* (side 5-6).

Erfaringerne fra udviklingen af Glad Flexuddannelse leder frem til 5 anbefalinger som tilsammen er et bud på, hvordan man kan tænke på tværs af uddannelse og beskæftigelse sammen med kommunerne for vores målgruppe.

5. Der er tilbud på det forberedende område, som ikke er koordineret og der savnes fortsat udvikling af uddannelse(r) for målgruppen

Ekspertgruppen er ikke tydelig på de udfordringer og muligheder, der er for målgruppen for STU, jf. også ovenfor. Herudover påpeger ekspertgruppen, at der er en række tilbud på det forberedende område, som gruppen anbefaler koordineret, men ikke umiddelbart har inkluderet i den Forberedende Uddannelse (bl.a. STU, TAMU, Daghøjskoler, Fri fagskole m.fl.).

"Der findes en række tilbud på det forberedende område, som ekspertgruppen anbefaler koordineret, men ikke umiddelbart inkluderet i den Forberedende Uddannelse i første omgang. Det betyder også, at kommunerne fortsat vil kunne anvende tilbuddene enten før den Forberedende Uddannelse eller som alternativ dertil efter gennemført afsøgningsforløb. Afsøgningsforløbene skal så vidt muligt medvirke til anvendelse af tilbuddene med udgangspunkt i de unges behov." (side 204)

"Samtidig finder ekspertgruppen, at der er behov for større tydelighed om, hvordan disse tilbud komplementerer Forberedende Uddannelse, dvs. hvilken rolle disse tilbud skal spille for målgruppen. Det vil også bidrage med øget klarhed om, hvorvidt en del af målgruppen har behov for helt særlige tilbud, og som dermed ikke kan forventes at profitere af Forberedende Uddannelse." (side 129, 204)

Udviklingen og afprøvningen af Glad Flexuddannelse viser en model, hvor de unge - der ikke vil profitere af Forberedende Uddannelse efter STU, og som dermed mangler adgang til en kompetencegivende uddannelse - alligevel vil kunne gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Glad Fonden marts 2017